УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
БЕОГРАД

Београд, 10. октобар, 2015.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТКИЊЕ И МЕНТОРКЕ ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

На основу члана 127 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 128 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 24. јуна 2015. године донело је одлуку којом је именована комисија за оцену подобности докторандкиње **САЊЕ МИКЕТИЋ** и теме докторске дисертације под називом**„СТАВОВИ ПРЕМА ЈЕЗИКУ КОД СТУДЕНТСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ (УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ И УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ КАО СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА)“.**

Састав комисије:

1. др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду
2. др Рада Стијовић, научна саветница, Институт за српски језик САНУ
3. др Михајло Шћепановић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Образовање:
Основне студије:

Сања Микетић дипломирала је на Филозофском факултету Универзитета у Приштини са седиштем у Косовској Митровици 2008. године, са просечном оценом 9,71 током студија и оценом 9 на дипломском испиту. Тиме је стекла назив професора српског језика језика и књижевности.

Докторске студије:

Докторске студије уписала је 2009/10 школске године, на студијском програму Језик, књижевност, култура на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Наставне и истраживачке активности:

Сања Микетић је запослена на Катедри за српски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Приштини (са седиштем у Косовској Митровици) од 15. 11. 2008. најпре у звању сарадника у настави, а од 30. 04. 2011. у звању асистента на предметима Морфологија српског језика, Дијалектологија српског језика, Акцентологија стандардног српског језика, Творба речи српског језика, Обрада дијалекатских текстова (и), Акценатски системи у српским дијалектима (и) и Урбана дијалектологија.

Била је секретар Катедре за српски језик и књижевност у периоду од 1. 10. 2012. до 1. 10. 2013. године. Члан је комисије за акредитацију Катедре и члан Наставно-научног већа Факултета од 10. 4. 2013. године.

Била је ангажована на пројекту 157002 „Истраживања српског језика на Косову и Метохији“ у периоду од априла до децембра 2010. године. Од тада је ангажована на пројекту III 47023 „Косово и

Метохија између националног идентитета и евроинтеграција" који такође финансира Министарство за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

1. Микетић, С. (2010). „Називи носилаца занимања оријенталног порекла у „Речнику косовско-метохиског дијалекта" Глигорија Елезовића" – Зборник радова са пројекта „Истраживања српског језика на Косову и Метохији", Књига 2 (2009). Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини, стр. 223–234;
2. Микетић, С. (2011). „Османско културно наслеђе у Речнику косовско-метохиског дијалекта Глигорија Елезовића (кроз призму лексике јела и пића)". У: Букумирић М. (ур.), Зборник радова са пројекта Истраживања српског језика на Косову и Метохији, Књига 3 (2010), Филозофски факултет Универзитета у Приштини (Главни и одговорни уредник проф. др Драги Маликовић, Уредник: проф. др Милета Букумирић), Косовска Митровица, 151–187;
3. Микетић, С. (2012). Турцизми на Косову и Метохији. (Коаутор: Микетић, Д.) Национални научни скуп са међународним учешћем Духовне и материјалне специфичности културе Косова и Метохије кроз историју, Институт за српску културу, Приштина – Лепосавић (тематски зборник), стр. 19–29;
4. Микетић, С. (2012). Пејоративна именовања у Речнику косовско-метохиског дијалекта Глигорија Елезовића: квантитативна анализа и грађа, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, едиција Филолошка истраживања данас, том 1 (Језик и друштво), ур. Јулијана Вучо и Јелена Филиповић, Београд, стр. 337–356;
5. Микетић, С. (2013). Реакције испитаника из Косовске Митровице на етниме као речи-стимулусе. (Коаутор: Ратковић Стевовић, Ј.) Зборник радова Филозофског факултета у Косовској Митровици. (43-1), 107–124.
6. Микетић, С. (2013). Творбена анализа пејоративних именовања за женске особе у Речнику косовско-метохиског дијалекта Глигорија Елезовића. Зборник радова са међународног научног скупа Наука и традиција. Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву.
7. Микетић, С. (2014). Статус српског језика на студијским групама за француски језик и књижевност у Републици Србији. (Коаутор: Станковић, С.) У: Језик, књижевност и култура, Тематски зборник радова (Трећи међународни научни скуп „Наука и савремениуниверзитет", Ниш 2013, том 4), Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш 2014, стр. 97–114.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТКИЊА ПОДОБНА ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња САЊА МИКЕТИЋ испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За менторку је предложена др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за иберијске студије.

Одабрана библиографија:

КЊИГЕ:

Filipović, Jelena. 2015. *Transdisciplinary approach to language study. The complexity theory perspective*. London: Palgrave Macmillan.

Филиповић Јелена & Оливера Дурбаба (eds). 2014. *Језици у образовању и језичке образовне политике [Languages in education and language education policies]*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду/Чигоја.

Vučo, Julijana & Jelena Filipović (eds.). 2012. *Filološka istraživanja danas. Jezik i društvo/ Philological Research Today. Language in Society*. Beograd: Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu.

Filipović Jelena. 2009. *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike [The social power of words: Essays on critical sociolinguistics]*. Beograd: Zadužbina Andrejević.

Vučina Simović, Ivana & Jelena Filipović. 2009. *Etnički identitet i zamena jezika u sefardskoj zajednici u Beogradu*.Beograd: Zavod za udžbenike.

Savić, Jelena M. 1996.*Code-switching: Theoretical and methodological issues.* Monografija Filološkog Fakulteta br. 81. Beograd: Filološki Fakultet

ЧЛАНЦИ:

Филиповић Јелена. 2014. Теоријски концепти и специфичности језичке образовне политике [Theortical concepts and specific research issues in language education policy]. In: Филиповић Јелена & Оливера Дурбаба (ур), *Језици у образовању и језичке образовне политике [Languages in education and language education policies]*., Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду/Чигоја, стр.17–34.

Филиповић Јелена. 2014. Језичка образовна политика и родно осетљив језик [Language education policy and gender sensitive language use]. In: Филиповић Јелена & Оливера Дурбаба (ур.), *Језици у образовању и језичке образовне политике [Languages in education and language education policies]*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду/Чигоја,стр. 153–168.

Filipović, Jelena. 2014. Identity construction through discursive practices and code-switching in autobiographic fictional narratives by Rosa Nissán and Gordana Kuić, In: S. Gudurić, (ed.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru 3*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, pp. 405–415

Filipović, Jelena & Ivana Vučina Simović. (en prensa) La construcción de género y de la identidad sefardí en las novelas autobiográficas de Rosa Nissán y Gordana Kuić. En: P. Díaz Mas & M. Sánchez Pérez (eds). *Mujeres sefardíes lectoras y escritoras (siglos XIX-XXI).* Madrid: CSIC.

Filipović, Jelena. 2013. Perspectivas de género en el discurso escolar y educativo en España y en Serbia, *Colindancias*, 4: 225–234.

Filipović, Jelena & Ivana Vučina-Simović. 2012. El judeoespañol de Belgrado: un caso paradigmático de los Balcanes. *Hispania*, 95(3): 495–508.

Filipović, Jelena & Julijana Vučo. 2012. Language policy and planning in Serbia: language management and language leadership. *Anali Filološkog fakulteta*, 24(II): 9–32.

Filipović, Jelena. 2011. Gender and power in language standardization of Serbian. *Gender and Language.* 5(1): 111–131.

Filipović, Jelena. 2011. Language policy and planning in standard language cultures – an alternative approach. In: Vera Vasić (ed.), *Primenjena Lingvistika u čast Ranku Bugarskom. JEZIK U UPOTREBI [Applied linguistics in honor of Ranko Bugarski. LANGUAGE IN USE]*. Novi Sad: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu , pp. 121–136

Filipović Jelena. 2011. Rod i jezik (Gender and Language), in: Ivana Milojević & Slobodanka Markov (eds), *Uvod u rodne teorije (Introduction to Gender Theories).* Novi Sad: Centar za rodne studije & Mediterran Publishing, pp. 409–423.

Vučina Simović, Ivana & Jelena Filipović. 2011. Linguistic practices of Macedonian Sephardim: from tradition to modernity, In: *The Jews from Macedonia and the Holocaust: History, theory, Culture*, ed. by Sofija Grandakovska. An international research project of the Institute for Social Sciences and Humanities Research *EuroBalkan,* supported by the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency of the European Commission. Skopje: Institute for Social Sciences and Humanities Research *EuroBalkan*, pp. 564–587.

Filipović, Jelena, Julijana Vučo, and Ljiljana Djurić. 2010. From Language Barriers to Social Capital: Serbian as the Language of Education for Romani Children. In *Selected Proceedings of the 2008 Second Language Research Forum*, ed. by Matthew T. Prior et al., pp. 261–275. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project. Available at: http://www.lingref.com/cpp/slrf/2008/index.html

Filipović, Jelena & Ivana Vučina-Simović. 2010. La lengua como recurso social: el caso de las mujeres sefardíes de los Balcanes. En: P. Díaz Mas & M. Sánchez Pérez (editoras). *Los sefardíes ante los retos del mundo contemporáneo. Identidad y mentalidades.* Madrid: CSIC, pp. 259–269.

Filipović, Jelena. 2009. Rodno osetljive jezičke politike: teorijske postavke i metodološki postupci [Gender sensitive language policies: theory and methodological procedures]. *Anali Filološkog fakulteta [Annals of the School of Philology]*, 21: 109–127.

Filipović Jelena. & Ivana Vucina Simović. 2008. Language and identity among the Sephardim in the territories of the Former Yugoslavia. U: Sikimić, Biljana & Tijana Ašić (eds.).. *The Romance Balkans*, Serbian Academy of Science and Arts, Special Editions No. 103. Belgrade: SANU/Institute for Balkan Studies, pp. 303–317.

Filipović Jelena, Julijana Vučo, Ljiljana Djurić. 2007. Critical review of language education policies in compulsory primary and secondary education in Serbia. *Current Issues in Language Planning*: Vol. 8:2: 222–242.

Filipović, Jelena. 2007. Ideološki aspekti politike i planiranja nastave jezika, u: J. Vučo (ed.) *Savremene tendencije u nastavi jezika i književnosti*. Beograd: Filološki fakultet, str. 375–385.
Filipović, Jelena & Jasmina Nikolić. 2007. Baladas y la balada: la oralidad desde unas perspectivas sociolingüísticas y antropológicas. *Filološki pregled*, XXXIV (2): 87–94.
Filipović, Jelena.2007. Ideologija jezika i standardizacija: istorija i budućnost srpskog standardnog varijeteta. *Primenjena lingvistika 8*. Beograd: Društvo za primenjenu lingvistiku Srbije, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu i Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, str. 22–31.
Filipović, Jelena. 1999. Varijacije unutar padeških sistema u različitim tipovima srpskih varijeteta: u prilog jedinstvenoj teoriji jezičkih promena. *Zbornik za filologiju i lingvistiku Matice srpske, XLII/1*: 59–68.
Filipović, Jelena. 1998. Novi pristup analizi preključivanja kodova. *Zbornik za filologiju i lingvistiku Matice srpske*, XLI/1: 135–145.
Filipović, Jelena. 1998. The status of Serbian as the minority language within a Serbian-American community. *Filološki pregled XXV*, 2: 147–157.
Savić, Jelena M. 1995. "Structural convergence and language change: evidence from Serbian/English code-switching", *Language in Society*, 24 (4): 475–492.

Комисија сматра да ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА ФИЛИПОВИЋ испуњава све услове за менторку ове докторске дисертације за област:

СОЦИОЛИНГВИСТИКА, УРБАНА ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА

ОЦЕНА ФОРМУЛАЦИЈЕ НАЗИВА ТЕЗЕ

Комисија закључује да је радни назив тезе „СТАВОВИ ПРЕМА ЈЕЗИКУ КОД СТУДЕНТСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ (УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ И УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ КАО СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА)“ прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

Предмет овог истраживања су ставови о језику и језичке идеологије као саставни сегмент формирања језичког идентитета. Иако се зачетак проучавања ставова везује за социјалну психологију, концепт ставова према језику је предмет проучавања и у другим дисциплинама, као што су социјална психологија, етнографија, социологија и антропологија. Ипак, изучавања ставова према језику превасходно се везују за социолингвистику као интердисциплинрану научну област која корелира однос језичких и друштвених фактора у формирању дискурзивних пракси и идеолошких потки на које се ослањају.

Ставове према језику – односно, прву Бејкерову подтему о ставовима према језику, дијалекту и језичкој варијацији (Baker 1992) – кандидаткиња тумачи двојако: као ставове према самом говору као вербалној репрезентацији језика и као ставове према говорнику који говори на конкретан начин.

У глобалном смислу, предмет овог истраживања представљају ставови студената два универзитета (студентска популација ккоја се испитује територијално припада различитим дијалектима) према српском стандардном језику, као и према регионалним варијантама, према дијалектима и говорницима. Циљ истраживања је да се утврди да ли, због чега и код којих говорника долази до стигматизације одређених дијалеката, односно самих говорника тих дијалеката, и којим се они језичким идеологијама воде, преко теоријског оквира пре свега ставова о језику, а затим и језичких идеологија и социјалне психологије и помоћу релевантног квалитативног и квантитативног истраживања.

Ставове према српским дијалектима кандидаткиња планира да истражи са претпоставком да они могу да утичу на социолингвистички битно краткорочно или дугорочно понашање одређених делатних заједница, друштвених група и сл. према говорницима дијалекта (Garrett et al. 2003: 12–13). Они могу да имају утицаја на приступ говорника регионалних дијалекта високом образовању и њиховом третману у контексту академске средине као и у професионалној сфери , али и на то да ли ће се и до које мере језици или дијалекти ширити, односно нестајати; они дају основу за решавање централних проблема социолингвистике као што су језичка варијација и промена (McKenzie 2007: 46–47), а чини се чак и да ставови о језику утичу на то да ли је језички варијетет лако разумљив или не. У великом броју случајева говорници и стандардних и нестандардних дијалеката вреднују оне који говоре приближније стандардном језику као успешније, амбициозније, богатије и образованије, што индицира постојање стандарднојезичке идеологије.

Савремена лингвистичка истраживања у 21. веку су пре свега заснована на интердисциплинарном приступу, те и ово истраживање ставова према српском језику, његовим говорницима и дијалектима у својој теоријској основи има и концепт језичке идеологије, који је доминантан у одређеним областима социолингвистике, когнитивне антропологије, антрополошке лингвистике и студија културе. Језичке идеологије су утемељене у друштвеној позицији и искуству, у моралним и политичким ставовима, али се, ипак, не могу сматрати њиховим аутоматским рефлексом[1] (Gal 2006: 179), тако да су у фокусу рада и језичке идеологије и ставови, једно као социјална, а друго као индивидуална категорија, које су неминовно дубоко повезане и једна другом условљене.

О језичким идеологијама кандидаткиња говори као о психо-когнитивно-социјалним конструктима, за разлику од ставова које когнитивна антропологија и неки социолингвисти третирају као индивидуалне категорије – „stavovi i verovanja... najčešće koreliraju sa pojedincima, dok su ideologije društvene tvorevine“ (Filipović 2009: 20). Због тога је тема овог рада испитивање ставова и веровања припадника друштвене групе студената на два територијално и дијалекатски различита ареала у циљу одређивања општијих принципа о „културолошким концептима о језику, његовој природи, структури и употреби, и о месту које има језичко понашање у друштвеном животу“[2], како неки аутори дефинишу језичке идеологије (Gal 2006: 179). Кандидаткиња своја интересовања аргументује уверењем да је овакво истраживање ставова и идеологија према дијалектима и његовим говорницима потребно јер је немали број и лингвиста и појединаца који не поседују формално лингвистичко образовање свестан да данас, у свакодневном говору, постоји одређена стигматизација појединих дијалеката српског језика, па би могућу даљу апликативну функцију за језичко планирање и језичку политику могло да има довођење у везу актуелних студентских ставова према језику са језичким идеологијама које можемо посматрати као „спону између друштвених структура и говорних форми“[3] (Woolard, Schieffelin 1994: 55). Пошто ставови према језику представљају поглед у прошлост исто као и у садашњост, да би се у потпуности разумела комплексна и замршена природа друштвеног значаја језикâ, најпре морамо да разумемо историју, односе и идеологије њихових говорника (Dragojević et al. 2013: 20).

Циљ истраживања, хипотезе и очекивани резултати

Предмет истраживања овог рада јесу ставови према језику код студентске популације у Републици Србији. Истраживањем кандидаткиња жели да утврди какви су ти ставови и да ли постоје разлике у ставовима и идеологијама студената Универзитета у Београду и студената Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици и на који начин се оне рефлектују у говорној и идеолошкој пракси учесника истраживања.

Научно-теоријски циљ овог истраживања јесте да се стаавови и евентуалне разлике разлике између ставова студентске популације из два универзитетска центра према српском стандардном језику, његовим дијалектима и говорницима. С обзиром на то да није било систематичног и дубљег проучавања ове проблематике у Републици Србији, бар не у овом обиму и на овако дефинисаним циљним групама, кандидаткиња сматра да би на тај начин допринела друштвено-практичном разоткривању стереотипа према дијалектима и његовим говорницима.

Кандидаткиња себи поставља неколико општих циљева, с обзиром на увид у академску литературу, али и у ненаучне ставове према језику који су присутни у свакодневном животу. Примарна три циља су да:

а) истражи ставове студентске популације према специфичним проблемским питањима у вези са српским језиком;

б) истражи ставове према дијалектима српског језика;

в) истражи ставове према говорницима различитих дијалеката српског језика.

Остали циљеви које планира да постигне својим истраживањем су следећи:

---

[1] Language ideologies are grounded in social position and experience, in moral and political stances. But they are not an automatic reflex of these. Превод ауторке.

[2] Language ideologies are *cultural conceptions aboutlanguage, its nature, structure and use, and about theplace of communicative behavior in social life*.Превод ауторке

[3] We emphasise language ideology as *a mediating link between social structures and forms of talk*. Превод аутора.

г) корелирање добијених резултата и социолошких параметара (пол, узраст, место студирања – УБ или УПКМ, студијска група – филолози или нефилолози, матерњи дијалекат студента);

д) контрастирање резултата добијених на Универзитету у Београду и УПКМ;

ђ) контрастирање резултата овог истраживања са подацима до којих се дошло у ранијим студијама истраживања ставова (нпр. Kalogjera 1985; Vlahović 1989; Kovačević 2004, 2005; Пауновић 2009; Reljić 2011).

е) одређивање језичке идеологије код ове две популације и идентификација културних модела на којима се оне заснивају.

Из наведених циљева истраживања произилазе следећи задаци.

1. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика према специфичним проблемским питањима везаним за српски језик (питање избора писма, наречја, назива језика, коришћење стандардног облика српског језика...) у зависности од:

- пола испитаника,
- узраста испитаника,
- студијске групе испитаника,универзитета на коме испитаник студира,
- места пребивалишта испитаника (град / село / приградско насеље),
- матерњег дијалекта испитаника.

2. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика између ставова студената према српском језику и његовим дијалектима у зависности од:

- пола испитаника,
- узраста испитаника,
- студијске групе испитаника,универзитета на коме испитаник студира,
- места пребивалишта испитаника (град / село / приградско насеље),
- матерњег дијалекта испитаника,
- тога да ли је у питању став са наглашеном бихејвиоралном, когнитивном или емоционалном компонентом, и
- тога да ли је у питању прозодијско, фонетско, морфосинтаксичко или лексичко одступање од норме.

3. Утврдити да ли постоји статистички значајна разлика између ставова студената према конкретном дијалекту и његовим говорницима у зависности од:

- пола испитаника,
- узраста испитаника,
- студијске групе испитаника,универзитета на коме испитаник студира,
- места пребивалишта испитаника (град / село / приградско насеље),
- матерњег дијалекта испитаника.

4. Утврдити каквим се језичким идеологијама воде студенти једног и другог универзитета.

5. Утврдити какав је утицај стандарднојезичке идеологије на студенте србистике и на оне који немају формално лингвистичко образовање.

6. Утврдити постоје ли уврежени и дубоко укорењени ставови према припадницима одређеног дијалекта српског језика и према његовим говорницима.

7. Утврдити да ли ће студенти високо вредновати и *de facto* и *de iure* стандардни језик и да ли ће он бити оцењен као престижнији и друштвено атрактивнији у односу на дијалекат, односно да ли ће говорници дијалекта блиском стандарду бити вредновани као компетентнији на сваком пољу у односу на оне који су даље од стандарда на нивоу престижа.

8. Утврдити да ли ће студенти високо вредновати дијалекат и његове говорнике на нивоу солидарности, и да ли ће ово нарочито бити изражено код говорника староштокавских дијалеката.

9. Утврдити постоје ли сличности или разлике између резултата нашег истраживања и неких претходних истраживања у Републици Србији.

У складу са постављеним циљевима и задацима, овим истраживањем ауторка планира да у току истраживања провери валидност следећих хипотеза:

Општа хипотеза:

Претпоставља се да постоје уврежени и дубоко укорењени ставови према појединим проблемским питањима везаним за српски језик, према појединим дијалектима српског језика и према његовим говорницима; претпоставља се да ти ставови нису идентични на целој територији Републике Србије, као и да су последица постојања језичких идеологија.

Посебне хипотезе:

1. Претпоставља се да постоје значајне разлике међу ставовима студената према стандардном језику, дијалектима и њиховим говорницима у смислу њихове бихејвиоралне, когнитивне и емоционалне компоненте.

2. Претпоставља да не постоји статистички значајна разлика међу ставовима студената у зависности од њиховог пола.

3. Претпоставља да постоји статистички значајна разлика међу ставовима студената у зависности од тога да ли студирају на УБ или УПКМ.

4. Претпоставља да постоји статистички значајна разлика међу ставовима студената у зависности од тога да ли су студенти друштвених (ФФБГ, ФФКМ) или природних наука (ПМФБГ, ПМФКМ).

5. Претпоставља да разлика међу ставовима студената и језичким идеологијама постоји због њиховог доминантног дијалекатског окружења и због њиховог различитог матерњег дијалекта.

6. Претпоставља да постоји статистички значајна разлика међу ставовима студената у зависности од тога да ли живе у граду, приградском насељу или на селу.

7. Претпоставља да постоји статистички значајна разлика међу ставовима студената у зависности од њиховог матерњег дијалекта.

8. Претпоставља да ће се потврдити јаче присуство стандарднојезичке идеологије код студената србистике.

9. Претпоставља да ће сви студенти високо вредновати и *de facto* и *de iure* стандардни језик и да ће он бити оцењен као престижнији и друштвено атрактивнији у односу на дијалекат, а говорници дијалекта блиском стандарду биће вредновани као компетентнији на сваком пољу у односу на оне који су даље од стандарда на нивоу престижа, и претпостављамо да ће ово нарочито бити изражено код говорника новоштокавских дијалеката.

10. Претпоставља да ће сви студенти високо вредновати дијалекат и његове говорнике на нивоу солидарности, и да ће ово нарочито бити изражено код говорника староштокавских дијалеката.

11. Претпоставља да ће се ставови према призренско-тимочком дијалекту бити израженији у односу на ставове према другим дијалектима с обзиром на структуралне иновације и архаизме у односу на све остале српске варијетете.

12. Претпоставља да ће актуелно истраживање указати на промену неких ставова код студената у односу на оне који су забележени у претходним истраживањима, нарочито када је реч о неким језичким питањима која су условљена друштвено-политичким контекстом (на пример, кандидаткиња очекује да се ставови и идеологије према термину *српскохрватски језик*, као и према глотонимима *црногорски језик, хрватски језик, бошњачки језик* променио у односу на 1989. годину, када их је испитивала Н. Влаховић).

План рада и методе истраживања

Студентска популација је чест предмет и лингвистичких и социолошких истраживања јер је у питању релативно мали део укупне популације једне земље из којих се, по правилу, регрутује и друштвена и политичка елита једног народа. Због тога ће предмет овог рада бити компаративно проучавање ставова према језику и језичких идеологија код студената Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици и студената Универзитета у Београду.

Ова два универзитетска центра изабрана су и због тога што су њихови студенти углавном представници различитих дијалеката (УПКМ – у највећем броју случајева представници косовско-ресавског и призренско-тимочког дијалекта, у мањој мери је присутан зетско-сјенички дијалекат, а присутни су и остали дијалекти; за Универзитет у Београду може се рећи да су равномерније присутни говорници свих дијалекатских типова, али да доминирају они којима је неки дијалекат који је узет за основицу стандардног српског језика матерњи). Изградњи различитих идеологија студената ових универзитета можда доприноси и различита дијалекатска структура наставника, али то може бити тема другог рада с обзиром на то да се ово истраживање бави само студентском популацијом. Како студенти долазе са имплицитно усвојеним матерњим дијалектом, и са школским познавањем стандардног језика, теже уједначавању студентског вернакулара (социолекта студентске популације) тако да се може запазити да долази до прекључивања

кодова између матерњег дијалекта, стандарда и социолекта, као и то да се студенти (најчешће представници призренско-тимочког дијалекта) налазе у некој врсти диглосије са стандардним језиком. Представници староштокавских дијалеката углавном се сусрећу са бројним предрасудама и стереотипима везаним за њихов говор, па су тема овог рада ставови према српском језику уопште, ставови према регионалним дијалектима, као и према говорницима тих дијалеката код обе групе студената.

У оба универзитетска центра планира се анкетирање студената одсека за националну филологију (српски језик и књижевност и српска књижевност и језик), а биће анкетирани и студенти нејезичких факултета који припадају природно-математичкој области, ради поређења ставова студената друштвених и природних наука, односно оних са формалним лингвистичким високим образовањем са студентима којима филологија није струка.

Ради добијања релевантних података о студентским ставовима и језичким идеологијама према српском језику и према његовим говорницима, истраживање ће се састојати из из неколико етапа. Како је у питању истраживање ставова у којима је често заступљена и емотивна компонента, биће обављено на неколико нивоа да би се триангулацијом добијених података могла проверити њихова валидност. Истраживање ће се састојати из три етапе, комплементарним коришћењем методе квантитативног типа, анкете, где је као инструмент употребљен упитник, коришћењем технике прикривених парова и фокусгрупног интервјуа.

Подаци ће, где је год то могуће, бити статистички представљени преко програма SPSS.

1. Квантитативно истраживање.Ову врсту истраживања кандидаткиња користи јер „kvantitativna analiza u svom bazičnom obliku u sociolingvistici podrazumeva da se jezički parametri koreliraju sa socijalnima kako bi se identifikovao socijalni kontekst u kojima se oni pojavljuju“ (Filipović 2009: 26).

Истраживање 1. Истраживање уопштених ставова према српском језику, према писму (ћирилици и латиници), екавици и ијекавици, стандардном језику и дијалекту, језичкој компетенцији студената на нивоу матерњег језика, ставова према језицима у региону, њиховим називима, и слично. У овом делу истраживања користиће се анкетна техника на 240 испитаника. Предвиђа се употреба упитника затвореног типа, а у зависности од групе питања, испитаници би могли да бирају између да/не одговора, између више понуђених одговора или уз примену Ликертове скале (1–5), где је 1 – уопште се не слажем, односно 5 – у потпуности се слажем.

Истраживање 2. Модификована верзија технике прикривених парова (енг. *matched-guise method*) биће коришћена да би се испитали ставови према дијалектима и према говорницима различитих дијалеката српског језика. Као у наведеном Ламберовом пионирском истраживању у овој области, на које се ослањају даља истраживања ставова у којима се користи ова техника, студентима ће бити пуштени аудио-записи у трајању до 3 минута, са идентичним текстом, али прочитани на пет различитих дијалеката (шумадијско-војвођански, косовско-ресавски, призренско-тимочки, источнохерцеговачки и зетско-сјенички), након чега ће попуњавати упитник са питањима и отвореног и затвореног типа у којој вреднују сваки од ових говора, односно сваког говорника, представника различитог дијалекта понаособ. Ламберова техника прикривених парова постала је јако популарна, иако није била без критика (нпр. Tajfel 1959, Grondelaersetal. 2010), али, упркос критикама, истраживања базирана на таквој методологији врше се и данас, више од пола века након њеног настанка.Ова студија изазвала је бројна истраживања широм света, претежно у Великој Британији, САД, Холандији, а у скорије време и у Данској (Giles, Billings 2004: 190). О њеним предностима Џајлс и Марлоу (Giles, Marlow 2011: 164) говоре следеће:

„Ова метода као предност има контролу над експериментом јер су све спољне варијабле (нпр. прозодијски, паралингвистички, или емоционални уплив) намерно држане као константне за сваки глас[4]. ... Ова техника омогућава да се разлике између различитих гласова заснивају на карактеристикама језичког варијетета *per se* више него на вокалним разликама које често постоје међу говорницима“[5].

Пилот-истраживање је указало на то да је најбоље да се оваква истраживања ставова врше анонимно, тако да ће студенти навести само пол, годину и место рођења, место завршетка средње школе, студијску групу (шта и где студирају) и назив свог матерњег дијалекта, што ће канидаткиња касније

---

[4] Глас = „гајз“ (енг. *guise*) – различити изговор истог говорника, у буквалном преводу: прерушавање, маскирање.

[5] This procedure has the advantage of experimental control, since all extraneous variables (e.g., prosodic, paralinguistic, and emotional investment) are purportedly held constant across the guises evoked. ... the technique assures that differences across guises are based upon the features of the language variety per se rather than the vocal differences that often exist among speakers. Превод ауторке.

користити као основне варијабле. Због комплексности самог истраживања, број испитаника ће бити мањи, и у њему ће кандидаткиња за испитанике узети по 50 студената Филолошког, односно Филозофског факултета (са одсека за србистику), и са УБ и са УПКМ, што чини укупно 100 испитаника.

Истраживање 3. Истраживање 3 је фокусгрупно истраживање чији су представници студенти четврте године одсека за националну филологију у Београду и у Косовској Митровици, које ће кандидаткиња питати о њиховом ставу према томе да ли има прекључивања кодова између њиховог матерњег дијалекта и стандарда, о томе каква су њихова искуства у вези са лингвицизмом, којим се варијететом служе у којој ситуацији и зашто. Ово фокусгрупно истраживање ослања се на методологију ових истраживања какву наводи Слађана Ђурић (Đurić 2005).

Као и у осталим фокусгрупним истраживањима, „cilj razgovora je prikupljanje podataka o mišljenjima, osećanjima, stavovima, iskustvima, verovanjima, idejama i reakcijama učesnika“ (Đurić 2005: 5), а један модератор (кандидаткиња) служи се прецизно формулисаним водичем за разговор са питањима и потпитањима у вези са проблемом који се истражује. Фокусгрупни разговор трајаће по 2 сата, изведен у три сесије са истом групом која ће на почетку и на крају попуњавати упитнике коришћене у Истраживању 1 и 2. Целокупни ток разговора, који од групног интервјуа разликује то што су испитаници упућивани да разговарају једни са другима и аргументују своје мишљење међусобно више него модератору, снимљен је диктафоном и потом је транскрибован. Сврха овог истраживања је да се провери валидност већ припремљеног инструмента, али и да се добијешира база података о испитаницима, њиховим личним мишљењима и ставовима, као и о аргументима које користе за или против ставова о којима ће дискутовати, чиме ће се добити још индикатора ради триангулације са остала два истраживања и омогућити да се проблем сагледа из различитих углова. Испитаника за ово фокусгрупно истраживање је 8 (све су женског пола), а искуства из оваквих истраживања сугеришу да се од жена може очекивати виши ниво отворености у односу на мушкарце, нарочито када је модератор женског пола (Đurić 2005), што је случај и у овом истраживању. Иста ауторка (Đurić 2005: 13) наводи да је циљ оваквог истраживања:

„razumevanje percepcije ciljne grupe određenih pitanja, identifikovanje ključnih pojmova i jezika kojima se određena grupa služi u diskusiji o istraživačkoj temi, izvođenje hipoteza koje će se u kasnijem istraživanju proveravati, interpretacija ili vrednovanje podataka dobijenih prethodno sprovedenim kvantitativnim metodima, proširivanje nalaza dobijenih drugim kvalitativnim metodima“, а то се поклапа и са циљем овог дела истраживања, с тим што је оно усмерено на ставове према српском стандардном језику, дијалектима и говорницима дијалеката, да би се увидело постојање одређених идеологија, а највише стандарднојезичке идеологије која је доминантна код студената србистике.

Како је у квалитативним истраживањима, па и у оним овог типа, доминантан начин избора испитаника намерни узорак (енг. *purposeful sampling*) (Đurić 2005: 16), на тај начин кандидаткиња планира да бира испитанике за квалитативни део истраживања, тежећи томе да они долазе са различитим матерњим дијалектом, али ће у сваком другом смислу групе бити хомогене.

Анализа података, после транскрибовања интервјуа, вршиће се индексирањем података према конкретним подтемама, и саставиће се писани извештај „u kojem se sumarno navode sva zapažanja, trendovi, obrasci i teme koje nastaju tokom rasprave“ (Đurić 2005: 23), са деловима индивидуалних коментара који илуструју конкретне идеје.

Како „govornici stvaraju svoje identitete odabirom i kombinovanjem jezičkih varijabli“, а „izbor zavisi od njihovih kulturnih modela, ideologije i stavova koji na osnovu tih modela nastaju“ (Filipović 2009: 50), студенти ће говорити и о томе који стил, регистар или варијетет користе у којој ситуацији и због чега.

Комисија закључује да предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у потпуности задовољава критеријуме успостављене за израду докторске дисертације.

БИБЛИОГРАФИЈА ПРЕЛИМИНАРНИХ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња је приложила библиографију од 228 библиографских јединица релевантних за истраживање.

1. Afungmeyu Abongdia, J. (2014). „Ideologies and Attitudes of Foundation Students at a Multilingual University“. *Mediterranean journal of social sciences*, vol. 5/4, 415–422.

2. Ajzen, I. (1988). *Attitudes, personality, and behavior*. Chicago: Dorsey.

3. Alerić, M., Gazdić-Alerić, T. (2009). „Pozitivan stav prema hrvatskome standardnom jeziku kao uvjet njegova uspješnijega ovladavanja“. *Lahor. Časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik* 1, 5–23.

4. Allport, G. W. (1935). „Attitudes“. In C. A. Murchison (Ed.), *A handbook of social psychology*. Worcester, MA: Clark UniversityPress, 798–844.

5. Auer, P. (2005).„Europe's sociolinguistic unity, or: A typology of European dialect/standard constellations“. In: Delbecque, N., Van der Auwera, J., Geeraerts, D. (Ed.), *Perspectives on variation: Sociolinguistic, historical, comparative*. [meeting of the Societas Linguistica Europaea in Leuven 2001]. Berlin: Mouton de Gruyter, 7–42.

6. Baker, C. (1992). *Attitudes and Language*. Clevedon: Multilingual Matters.

7. Banaji, M. R., Heiphetz, L. (2010). „Attitudes“. *Handbook of Social Psychology*. 2:II, 348–388.

8. Bayard, D., A. Weatherall, C. Gallois and J. Pittam. (2001). “*Pax Americana*? Accent attitudinal evaluations in New Zealand, Australia, and America”. *Journal of Sociolinguistics* 5(1), 22–49.

9. Bernstein, B. (1960). „Language and social class“.*British Journal of Sociology* 11, 271–276.

10. Blommaert, J. (2006). „Language Ideology“. *Encyclopedia of Language & Linguistics (Second Edition)*, 14 Vols. Keith Brown (Editor-in-chief). New York: Elsevier,510–523.

11. Bogardus, E. S. (1925). „Measuring social distances“. *Journal of AppliedSociology*, 9, 299–308.

12. Bohner, G., Wanke,M. (2002).*Attitudes and Attitude Change*. Hove: Psychology Press.

13. Bordens, K.S, Horowitz, I.A. (2008). *Social psychology*. Treće izdanje. St. Paul, MN: Freeload Press.

14. Bresnahan, M. et al. (2002). „Attitudinal and affective response toward accented English“. *Language & Communication* 22. 171–185.

15. Bucholtz, M., Bermudez, N. et al. (2008). „The Normative North and the Stigmatized South: Ideology and Methodology in the Perceptual Dialectology of California“.*Journal of English Linguistics*, March 2008 (36), 62–87.

16. Bugarski, R. (1986). *Jezik u društvu*. Beograd: Prosveta.

17. Bugarski, R. (2003). *Uvod u opštu lingvistiku*. Beograd: Čigoja štampa, XX vek.

18. Cameron, D. (2005). *Verbal hygiene*. London: Routledge.

19. Cargile, A. C. (1997a). „Attitudes toward Chinese-accented speech: An investigation in two contexts“. *Journal of Language and Social Psychology*, 16,434–444.

20. Cargile, A. C. (2002). „Speaker Evaluation Measures of Language Attitudes: Evidence of Information Processing Effects“. *Language Awareness*, 11, 178–191.

21. Cargile, A. C., Bradac, J. J. (2001). „Attitudes toward language: A review of speaker-evaluation research and a general process model“. In E. B. Gudykunst (Ed.), *Communication yearbook* 25, Mahwah, NJ: Erlbaum, 347–382.

22. Cargile, A. C., Giles, H. (1997). „Understanding language attitudes: Exploring listener affect and identity“. *Language & Communication*, Vol. 17, No. 3, 195–217.

23. Cargile, A. C., Giles, H., Ryan, E., Bradac, J. (1994). „Language attitudes as a social process: a conceptual model and new directions“. *Language & Communication*, Vol. 14, No. 3, 211–236.

24. Carlson, H., McHenry, M. (2006). „Effect of accent and dialect on employability“. *Journal of Employment Counseling*, Vol. 43, Issue 2, 70–83.

25. Cooper, R. and Fishman, J. (1977).„A study of language attitudes“. *Bilingual Review / La Revista Bilingüe*, Vol. 4, No. 1/2 (January–August 1977), 7–34.

26. Cote, P., Clement, R. (1994). „Language attitudes: an interactive situated approach“. *Language & Communication*, Vol. 14, No. 3,237–251.

27. Coupland, N. (2000). „Sociolinguistic prevarication about ’standard English’“. *Journal of Sociolinguistics* 4/4, 622–634.

28. Coupland, N. and H. Bishop. (2007). „Ideologised values for British accents“. *Journal of Sociolinguistics*11/1, 74–93.

29. Crano, W. D., & Prislin, R. (2006). „Attitudes and persuasion“. *Annual Review of Psychology*, 57 , 345–374.

30. Damljanović, D. (2011). Stavovi i predstave o Rusiji u jezičkoj svesti studenata humanističkih nauka. *Nastava i vaspitanje*, 60(1), 36–46.

31. Davies, A. (2004).„The Native Speaker in Applied Linguistics“. The handbook of applied linguistics. Edited by Davies, A., Elder, C. Blackwell handbooks in linguistics, vol. 17, 431–451.

32. Derwing, T.M. (2003). „What do ESL students say about their accents?“. *Canadian Modern Language Review* 59(4), 547–567.

33. Desforges, Ch. (2001).*Uspješno učenje i poučavanje*. Zagreb: Educa.

34. Dong, J. (2009). „‘Isn’t it enough to be a Chinese speaker’: Language ideology and migrant identity construction in a public primary school in Beijing“. *Language and Communication* vol. 29, issue 2, 115–126.

35. Dragojević, M. et al. (2013). „Language ideologies and language attitudes: A foundational framework“. In H. Giles & B. Watson (Ed.), *The social meanings of language, accent and dialect: International perspectives on speech style*. New York: Peter Lang, 1–25.

36. Dragojević, M., Berglund, C., Blauvelt, T. (2015). „Attitudes Toward Tbilisi- and Mingrelian-Accented Georgian Among Georgian Youth: On the Road to Linguistic Homogenization?“.*Journal of Language and Social Psychology*, Vol. 34(1), 90–101.

37. Dragojević, M., Giles, H. (2014). „Language and interpersonal communication: Their intergroup dynamics“. In C.R. Berger (Ed.), *Handbook of interpersonal communication*. Berlin: De Gruyter Mouton.

38. Dragojević, M., Giles, H. (2014). „The Reference Frame Effect: An Intergroup Perspective on Language Attitudes“. *Human Communication Research* 40, 91–111.

39. Đorović, D. (2004). „Odnos studenata humanističkih nauka prema stranim jezicima“. *Nastava i vaspitanje*, vol. 53, br. 4–5, 448–464.

40. Đurić, S. (2005). „Metodologija fokusgrupnog istraživanja“. *Sociologija*, 47(1), 1–26.

41. Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Orlando, FL: Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

42. Edwards, J. (1999). „Refining Our Understanding of Language Attitudes“. *Journal of Language and Social Psychology*, vol. 18, 101–112.

43. Edwards, J. (2009). „Language and Identity“. *Key Topics in Sociolinguistics.* Cambridge: Cambridge University Press.

44. Evans, B. (2005). „„The Grand Daddy of English“: US, UK, New Zealand and Australian students’attitudes toward varieties of English“. *Linguistic Purism in the Germanic Languages.* Edited by Nils Langer and Winifred V. Davies. Berlin: Walter de Gruyter, 240–251.

45. Fasold, R. W. (1984). *The sociolinguistics of society*. New York: Basil Blackwell Ltd.

46. Filipović, J. (2009). *Moć reči: ogledi iz kritičke sociolingvistike*. Beograd: Zadužbina Andrejević.

47. Filipović, J., Vučo, J. (2012). „Language policy and planning in Serbia: language management and language leadership“. *Anali Filološkog fakulteta*, 24 (II): 9–32.

48. Fišman, Dž. (1978). *Sociologija jezika*. Prevod i predgovor Janković, S. Sarajevo: Biblioteka “Lingvistika – poetika”.

49. Fuertes, J., et al. (2012). „A meta-analysis of the effects of speakers’ accents on interpersonal evaluations“. *European Journal of Social Psychology*, 42, 120–133.

50. Gaies, S., Beebe, J. „The Matched-Guise Technique for Measuring Attitudes and Their Implications for Language Education: A Critical Assessment“. In: Sadtono, Eugenius (Ed.).*Language Acquisition and the Second/Foreign Language Classroom*. Anthology Series 28 (ERIC Document Reproduction No. ED 367 168).

51. Gal, S. (2006). „Linguistic Anthropology“.*Encyclopedia of Language & Linguistics (Second Edition)*, 14 Vols. Keith Brown (Editor-in-chief) Elsevier, New York, USA, 171–185.

52. Garret, P., Coupland, N., Williams, A. (2003). *Investigating Language Attitudes: Social Meanings of Dialect, Ethnicity and Performance*. Cardiff: University od Wales Press.

53. Garrett, P. (2001). „Language attitudes and sociolinguistics“. *Journal of sociolinguistics*, vol. 5/2, 626–631.

54. Garrett, P. (2007). „Language attitudes“. In: *The Routledge guide companion to sociolinguistics*. Edited by Llamas, C., Mullany, L., Stockwell, P.London:Routlegde, 116–122.

55. Garrett, P. (2010). *Attitudes to Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

56. Garrett, P., A. Williams, B. Evans (2005). „Attitudinal data from New Zealand, Australia, the USA and UK about each other's Englishes: Recent changes or consequences of methodologies?“. *Multilingua*24, 211–235.

57. Gere, A. R., Smith, E. (1979).*Attitudes, Language, and Change*. Urbana, Illinois: National Council of Teachers of English.

58. Giles, H. & Powesland, P. F. (1975). *Speech style and socialevaluation*. London: Academic Press.

59. Giles, H., & Rakic, T. (2014). „Language attitudes: Social determinants and consequences of language variation“. In T. Holtgraves (Ed.), *The Oxford handbook of language and social psychology*. New York: Oxford University Press.

60. Giles, H., Billings, A. (2004). „Assessing Language Attitudes: Speaker Evaluation Studies“. *The handbook of applied linguistics*. Edited by Davies, A. and Elder, C. Blackwell handbooks in linguistics, vol. 17, 187–210.

61. Giles, H., Coupland, N. (1991). „Language attitudes: discursive, contextual, and gerontological considerations“. In Reynolds, A. (Ed.), *Bilingualism, Muulticulutalism, and Second Language Learning*. New Jersey: Erlbaum, 21–42.

62. Giles, H., Marlow, M. (2011). „Theorizing language attitudes: Existing frameworks, an integrative model, and new directions“. In: C. Salmon (Ed.), *Communication Yearbook*, vol 35, 191–197. Mahwal, NJ: Erlbaum.

63. Giles, H., Ryan, E. B. (1982). „Prolegomena for developing a social psychological theory of language attitudes“. In E. B. Ryan, H. Giles (Ed.) *Attitudes towards language variation*. London: Edward Arnold, 208–223.

64. Gilliland, J. (2006). *Language attitudes and ideologies in Shanghai, China*. Unpublished master thesis. The Ohio State University.

65. Godley, A. et al. (2006).„Preparing teachers for the dialectally diverse classroom“. *Educational Researcher*. Vol. 35, No 8, 30–37.

66. Golubovic, J. , & Sokolic, N. (2013). „„Their language sounds aggressive“: a matched guise study with Serbian and Croatian“. In C. Gooskens, & R. van Bezooijen (Ed.), *Phonetics in Europe: Perception and Production.* Frankfurt a. M.: P.I.E. – Peter Lang, 35–37.

67. Greenberg, R. (2008).*Language and Identity in the Balkans: Serbo-Croatian and its Disintegration*. Oxford University Press.

68. Greenwald, A. G., Banaji, M. R., Rudman, L. A., Farnham, S. D.,Nosek, B. A., & Mellott, D. S. (2002). „A unified theory of implicit attitudes,stereotypes, self - esteem, and self – concept“. *Psychological Review*,109, 3–25.

69. Grondelaers, S., Van Hout, R., Steegs, M. (2010). „Evaluating Regional Accent Variation in Standard Dutch“. *Journal of Language and Social Psychology, vol.* 29, 101–116.

70. Hagen, A. (1987). „Dialect speaking and school education inWestern Europe“. *Sociolinguistica* 1, 61–79.

71. Halliday, M. (1968). „The users and uses of language“. Ed. J. A. Fishman. *Readings in the sociology of language*. The Hague: Mouton, 160–172.

72. Heath, S. (1989). „Language ideology”. *International encyclopedia of communications*, vol. 2. New York, Oxford: Oxford University Press.

73. Heller, M. (1995). „Language Choice, Social Institutions, and Symbolic Domination“. *Language in Society*, Vol. 24, No. 3, 373–405.

74. Heller,M. (1997). „Autonomy and interdependence: language in the world“.*International journal of applied linguistics*, vol.7, no.1, 79–85.

75. Hewstone, M., Giles, H. (1986). „Social groups and social stereotypes in intergroup communication: A review and model of intergroup communication breakdown“. In W. B. Gudykunst (Ed.). *Intergroup communication.* London: Edward Arnold, 10–26.

76. Hiraga, Y. (2005). „British attitudes towards six varieties of English in the USA and Britain“. *World Englishes* 24(3), 289–308.

77. Holland, D., Quinn, N. (Ed.) (1987). *Cultural models in language and thought.* Cambridge University Press.

78. Ignjačević, A. (1998). *Stavovi o engleskom jeziku u srednjem i visokom obrazovanju u Beogradu.* Beograd: Filološki fakultet, magistarski rad

79. Inoue, M. (2006). „Standardization“. *Encyclopedia of Language & Linguistics (Second Edition)*, 14 Vols. Keith Brown (Editor-in-chief), New York: Elsevier, 510–523.

80. Irvine, J. (1989). „When talk isn't cheap: Language and political economy”. *American Ethnologist* 16, 248–267.

81. J.V.Neustupný, *'History of language planning: retrospect and future prospects'*,keynote address to the tenth AILA World Congress, Amsterdam, 13 August 1993.

82. Jaffe, A. (1999). *Ideologies in action: Language politics on Corsica*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.

83. Jahn, J. (1999). „New Croatian language planning and its consequences for language attitudes and linguistic behavior – the Istrian case“. *Language & Communication* 19, 329–354

84. Jakovčević, H. (1988). „Jedno istraživanje stavova o jezičnim varijetetima“. *Govor*, 1, 43–61.

85. Jaspal, R. (2009). „Language and social identity: A psychosocial approach“. *Psychtalk*, 64, 17–20.

86. Jaspers, J. (Ed.) et al. (2010). *Society and language use*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

87. Kalogjera, D. (1985). „Attitudes toward Serbo-Croatian language varieties“. *International Journal of the Sociology of Language*, 52, 93–109.

88. Katz, D. (1960). „The functional approach to the study of attitudes“. *Public Opinion Quarterly, 24* , 163–204.

89. Kerswill, P. (2003). „Dialect levelling and geographical diffusion in British English”. In D. Briatin and J. Cheshire (eds.) *Social dialectology*. In honour of Peter Trudgill. Amsterdam: Benjamins, 223–243.

90. Kloss, H. (1966). „Types of Multilingual Communities: A Discussion of Ten Variables”. *Sociological Inquiry* 36/2, 135–145.

91. Kovačević, B. (2004). „Stavovi prema varijetetima srpskog jezika“. *Philologia*, br. 2, 33–38.

92. Kovačević, B. (2005). „Stavovi govornika srpskog jezika prema stranim jezicima“. *Srpski jezik – studije srpske i slovenske*, vol. 10, br. 1–2, 501–518.

93. Kovač-Rac, E. (2012). „Stavovi vojvođanskih Mađara prema mađarskim dijalektima“. *Godišnjak Filozofskog fakulteta, Novi Sad*, 37(2), 163–173.

94. Kristal, D. (1985). *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*. Beograd: Nolit

95. Kristiansen, G. (2001). „Social and linguistic stereotyping: a cognitive approach to accents”. *Estudios Ingleses de la Universidad Complutense*, 9: 129–145.

96. Kristiansen, T. (2003). „Language attitudes and language politics in Denmark“. *International Journal of the Sociology of Language*, (159), 57–71.

97. Kroskrity, P. 2000. „Language Ideological Perspectives“. In Kroskity, P. (ed.) *Regimes of Language* (1-34). Oxford: American Research.

98. Labov, W. (1966). „The social significance of English in New York City“. In *The SocialSignificance of English in New York City*. Washington, DC: Center for AppliedLinguistics.

99. Labov, W. (1990). „The intersection of sex and social class in the course of linguistic change“. *Language variation and change* 2, 205–251.

100. Labov, W. (2006). *The social stratification of English in New York City.* (2nd edition). Cambridge: Cambridge University Press.

101. Ladegaard, H. (1998) „National stereotypes and language attitudes: the perception ofBritish, American and Australian language and culture in Denmark“. *Languageand Communication*, 18, 251–274.

102. Ladegaard, H. (2000). „Language attitudes and sociolinguistic behaviour: Exploring attitude–behaviour relations in language“. *Journal of Sociolinguistics* 4/2, 214–233.

103. Laihonen, P. (2008). „Language ideologies in interviews: A conversation analysis approach“. *Journal of Sociolinguistics* 12/5, 668–693.

104. Lambert et al. (1960). „Evaluational Reactions to Spoken Language“. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 60, 44–51.

105. Lambert, W., Anisfeld, M., Yeni-Kosmshian, G. (1965). „Evaluational reactions of Jewish and Arab adolescents to dialects and language variation“. *Journal od Personality and Social Psychology* 2, 84–90.

106. Lewis, E.G. (1981). *Bilingualism and bilingual education*. Oxford: Pergamon.

107. Liebscher, G., Dailey-O'Cain, J. (2009). "Language attitudes in interaction".*Journal of Sociolinguistics* 13/2: 195–222.

108. Likert, R. (1932). „A technique for the measurement of attitudes“. *Archivesof Psychology*, 140 , 1–55.

109. Lippi-Green, R. (1997). *English with an accent. Language, ideology, and discrimination in the United States*. London: Routledge

110. Maksimović, J., & Petrović, J. (2012). „Stavovi studenata humanističkih i društvenih nauka prema stranim jezicima“. *Facta universitatis*– series: Philosophy, Sociology, Psychology and History, 11(1), 21–31.

111. Maksimović, J., Osmanović, J. (2014). „Stavovi studenata društvenih i humanističkih nauka o proučavanju stranih jezika“. Niš: *Philologia Mediana*, br. 6, 443–461.

112. Mange, J., Lepastourel, H., Georget, P. (2009). „Is Your Language a Social Clue? Lexical Markers and Social Identity". *Journal of Language and Social Psychology*, vol. 28. 364–380.

113. McGlone, M. S., & Giles, H. (2011). „Language and interpersonal communication“. In M. L. Knapp & J. A. Daly (Eds.), *Handbook of interpersonal communication* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage, 201–237.

114. McGuire, W. J. (1968). „The nature of attitudes and attitude change“. InG. Lindzey & E. Aronson (Eds.), *The handbook of social psychology*. Reading, MA: Addison - Wesley.136–314.

115. Mckenzie, R. (2013). „Changing Perceptions? A Variationist Sociolinguistic Perspective on Native Speaker Ideologies and Standard English in Japan“. In: *Native-Speakerism in Japan*, Ed. Houghton, S., Rivers, D. Miltilingual matters, 215–227.

116. McKenzie, R.M. (2007). *A quantitative study of the attitudes of Japanese learners towards varieties of English speech: Aspects of the sociolinguistics of English in Japan*. (Unpublished PhD thesis, University of Edinburgh.)

117. McKenzie, R.M. (2008). „Social factors and non-native attitudes towards varieties of spoken English: A Japanese case study“. *International Journal of Applied Linguistics* 18(1), 63–88.

118. McKenzie, R.M. (2008). „The role of variety recognition in Japanese university students' attitudes towards English speech varieties“. *Journal of multilingual and multicultural development.* Vol. 29, issue 2, 139–153.

119. McKenzie, R.M. and D. Osthus (2011). „That which we call a rose by any other name would sound as sweet: Folk perceptions, status and language variation“. *AILA Review* 24, 100–115.

120. McKenzie, Robert (2010). *The Social Psychology of English as a Global Language.*London: Springer.

121. Milroy, J. (2001). „Language ideologies and the consequences of standardization". *Journal of Sociolinguistics* 5/4, 530–555.

122. Milroy, J. (2007). The ideology of the standard language. In: *The Routledge guide companion to sociolinguistics.* Edited by Carmen Llamas, Louise Mullany and Peter Stockwell, Routlegde, London133–140.

123. Milroy, L., Magrain, S. (1980). „Vernacular language loyalty and social network". *Language in Society*, 9 (1), 43–70.

124. Milroy, L., Milroy, J. (1992). „Social network and social class: Toward an integrated sociolinguistic model". *Language in society*. 21(1), 1–26.

125. Moyer, A. (2007). „Do language attitudes determine accent? A study of bilinguals in the USA". *Journal of Multilingual and Multicultural Development* 28(6), 502–518.

126. Mulac, A., Hanley, T. D., & Prigge, D. Y. (1974). „Effects of phonological speech foreignness upon three dimensions of attitude of selected American listeners". *Quarterly Journal of Speech*, 60(4), 411–420.

127. Mutavdžić, P. (2008). „Jezička svest na Balkanu kod Srba, Grka i Turaka u periodu XVIII-XX vek". *Primenjena lingvistika*, (9), 251-257.

128. Niedzielski, N. (1999). „The Effect of Social Information on the Perception of Sociolinguistic Variables". *Journal of Language and Social Psychology*, March 1999, vol. 18 no. 1, 62–85.

129. Niedzielski, N., Preston, D. (1999). *Folk Linguistics.* Berlin: Mouton de Gruyter.

130. Okuka, M. (2008). *Srpski dijalekti.* Zagreb: SKD Prosvjeta.

131. Osgood, C.E., Suci, G., & Tannenbaum, P. (1957). *The measurement of meaning*. Urbana, IL: University of Illinois Press.

132. Pantos, A. (2010). *Measuring implicit and explicit attitudes toward foreign-accented speech.* PhD thesis. Rice University, Houston, Texas, December 2010.

133. Parianou, A. 2010. *Translating from major into minor languages*. Athens: Diavlos

134. Paunović, T. (2010). „Plus Ça Change… Serbian EFL Students' Attitudes Towards Varieties of English". *Poznań Studies in Contemporary Linguistics.* Volume 45, Issue 4, 525–547.

135. Pavlović, V., Jovanović, M. (2013). „Stavovi studenata Univerziteta u Nišu u vezi sa odnosom jezika i identiteta". *Teme–časopis za društvene nauke* (2), 701–717.

136. Pavlović, V., Tasić, M. (2013). „Vrednosni sudovi u vezi sa odnosom jezika i identiteta kod studenata Univerziteta u Nišu". U: Mišić-Ilić B., Lopičić V. (ur.) *Jezik, književnost, vrednosti – jezička istraživanja*, Niš: Filozofski fakultet.

137. Pear, T. (1931). *Voice and personality*. London: Willey.

138. Peco, A. (1991). *Pregled srpskohrvatskih dijalekata*. Peto izdanje. Beograd: Naučna knjiga.

139. Petrović, T. (2009). *Srbi u Beloj Krajini. Jezička ideologija u procesu zamene jezika*. Posebna izdanja 109. Beograd: Bakanološki institut SANU, Ljubljana: Založba ZRC.

140. Piper, P. (2010). *Srpski između velikih i malih jezika*. Beograd: Beogradska knjiga.

141. Prajs, S. (2011). *Izučavanje medija*. Beograd: Clio.

142. Preston, D. (2010). „Language, people, salience, space: perceptual dialectology and language regard". *Dialectologia* 5, 87–131.

143. Preston, D.R. (2008). „Language with an attitude". U J.K. Chambers, P. Trudgill, N.Schilling-Estes (ur), *The Handbook of language variation and change*. Malden, MA, Oxford, Carlton, Victoria: Blackwell Publishing, 40–66.

144. Quirk, R. (1968). *The use of English* (2nd ed.). London: Secker and Warburg.

145. Radić, J., & Miloradović, S. (2009). „Srpski jezik u kontekstu nacionalnih identiteta – povodom srpske manjine u mađarskoj". *Južnoslovenski filolog*, (65), 153–179.

146. Radić, P. (2008). „O eksternoj standardizaciji srpskog jezika". *Južnoslovenski filolog*, 64, 365–383.

147. Radovanović, M. (2003). *Sociolingvistika*. (Treće izdanje). Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

148. Ray, G.B. and C.J. Zahn. (1999). „Language attitudes and speech behavior: New Zealand English and Standard American English“. *Journal of Language and Social Psychology* 18, 310–319.

149. Reid, S., Zhang, J., Giles, H., & Harwood, J. (2010). „An evolutionary perspective on social identity and intergroup communication“. In H. Giles, S. A. Reid, & J. Harwood (Eds.),*The dynamics of intergroup communication*. New York: Peter Lang, 277–290.

150. Reinert, H. (1970). „Student Attitudes toward Foreign Language“. *The Modern Language Journal*, Vol. 54, No. 2, 107–112.

151. Reljić, M. (2007). „Jezička svest u kontekstu savremenih (dez)integracionih procesa“. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini*, (37), 101–108.

152. Reljić, M. (2011). „Kriptoglosija kao sastavni deo jezičkog ponašanja slavofone populacije na Kosovu i Metohiji“. *Južnoslovenski filolog*, (67), 241–254.

153. RobinsonW. P. (1998). „Language and social psychology: anintersection of opportunities and significance“. *Journal ofLanguage and Social Psychology* 17, 276–301.

154. Rot, N. (1987). *Osnovi socijalne psihologije*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

155. Rubin, D. (2012). „The power of prejudice in accent perception: Reverse linguistic stereotyping and its impact on listener judgments and decisions“. In. J. Levis & K. LeVelle (Eds.). *Proceedings of the 3rd Pronunciation in Second Language Learning and Teaching Conference*, Sept. 2011. Ames, IA: Iowa State University, 11–17.

156. Rumsey, A. (1990).„Wording, Meaning and Linguistic Ideology“. *American Anthropologist*92,346–361.

157. Ryan, E. B. (1983). „Social psychological mechanisms underlying native speaker evaluations ofnon-native speech“. *Studies in Second Language Acquisition*, *5*, 148–159.

158. Ryan, E. B. (1983). „Social psychological mechanisms underlying native speaker evaluations of non-native speech“. *Studies in Second Language Acquisition*, *5*, 148–159.

159. Ryan, E. B., Carranza, M. (1980).„A Methodological approach to the study of evaluative reactions of adolescents toward speakers of different language varieties”. *Bilingual Review / La Revista Bilingüe*, Vol. 7, No. 1, 19–23.

160. Ryan, E. B., Carranza, M.A., & Moffie, R. W. (1977). „Reactions toward varying degrees of accentedness in the speech of Spanish-English bilinguals“. *Language and Speech*, 20, 267–273.

161. Sarnoff, I. (1970). *Social Attitudes and the Resolution of Motivational Conflict*. Harmondsworth: Penguin.

162. Schieffelin, B., Woolard, K., Kroskrity, P. (Ed.). *Language ideologies: practice and theory*. New York: Oxford University Press.

163. Schoel, C., Roessel, J. et al. (2013) „"Attitudes Towards Languages" (AToL) Scale: A Global Instrument“. *Journal of Language and Social Psychology* 32, 21–26.

164. Shuy, R., Fasold, R. (1975). „Language Attitudes: Current Trends and Prospects“. *Language in Society*, Vol. 4, No. 1 (Apr., 1975), 114–117.

165. Silverstein, M. (1979). *Language Structure and Linguistic Ideology. In The Elements: A Parasession on Linguistic Units and Levels*, ed. Paul R. Clyne, William F. Hanks, and Carol L. Hofbauer. Chicago: Chicago Linguistic Society, 193–247.

166. Stojić, S. (1991). *Engleske pozajmljenice u govornom srpskohrvatskom jeziku – poznavanje, upotreba, stavovi*. Beograd: Filološki fakultet, magistarski rad.

167. Stojković, B. (2002). *Kulturni identitet i komunikacije*. Beograd: Fakultet političkih nauka.

168. Stojković, M. K., & Jerotijević, D. M. (2011). „Stavovi srpskih nastavnika i učenika o upotrebi igara pri učenju engleskog jezika“. *Uzdanica (Jagodina)*, 8(1), 31–42.

169. Šimičić, L., Sujoldžić, A. (2004). „Cultural Implications of Attitudes and Evaluative Reactions Toward Dialect Variation in Croatian Youth“. *Collegium Antropologicum* 28 (Suppl. 1): 97–107.

170. Škifić, S. (2010). „Teorijska načela konfliktne lingvistike i njihov doprinos tumačenju odnosa između ideologije standarda i ideologije dijalekta“. *Riječ (Časopis za nauku o jeziku i književnosti).* Nova serija, br. 4. Nikšić. 61–79.

171. Škiljan, D. (1988). „Stavovi stanovnika Zagreba prema jeziku“. *Kulturni radnik,* Zagreb, 5, 166–212.

172. Tajfel, H. (1959). „A note on Lambert's „Evaluational reactions to spoken language““. *Canadian Journal of Social Psychology* 13, 86–92.

173. Tajfel, H. (1981).„Social stereotypes and social groups“. In *Intergroup Behaviour*, edited by Turner, J. and H. Giles. Oxford: Blackwell, 144–165.

174. Tajfel, H. (1982). „Social psychology of intergroup relations“. *Annual Review of Psychology*, Vol. 33, 1–39.

175. Thurstone, L. L. (1928). „Attitudes can be measured“. *American Journal of Sociology*, 33 , 529–554.

176. Trudgill, P. (1972). „Sex, Covert Prestige and Linguistic Change in the Urban British English of Norwich”. *Language in Society* 1 (2): 175–195.

177. Trudgill, P. (1975). *Accent, dialect and the school*. London:Edward Arnold.

178. Tucker, G. R. and W. Lambert (1969).„White and Negro listeners' reactions to various American English dialects“. *Social Forces*, 47, 463–468.

179. Van Bezooijen, R. (1994). „Aesthetic evaluation of Dutch language varieties“. *Language & Communication*, Vol. 14, No. 3, 253–263.

180. Vlahović, N. (1989). *Popularni sudovi o jeziku na srpskohrvatskom jezičkom području*. Beograd: Filološki fakultet, neobjavljen magistarski rad.

181. Vlahović, N. (1990). „Iz istraživanja stavova o jeziku na srpskohrvatskom jezičkom području“. *Sol*, 4(9): 43–51.

182. Vlahović, N. (1997). „Stavovi o jeziku u okviru opštih izučavanja stavova“. *Kultura*, 95, 61–77.

183. Wagner, S.E., Hesson, A. (2014). „Individual sensitivity to the frequency of socially meaningful linguistic cues affects language attitudes”. *Journal of Language and Social Psychology*,December 2014 vol. 33 no. 6, 651–666.

184. Wolfram, W. (1998). „Language Ideology and Dialect: Understanding the Oakland Ebonics Controversy”.*Journal of English Linguistics* 26, 108–121.

185. Woolard, K. (1985). „Language Variation and Cultural Hegemony: Toward an Integration of Sociolinguistic and Social Theory“. *American Ethnologist*, Vol. 12, No. 4. 738–748.

186. Woolard, K. (1998). „Language ideology as a field of inquiry”. Schieffelin, B., Woolard, K., Kroskrity, P. (Ed.). *Language ideologies: practice and theory*. New York: Oxford University Press, 3–47.

187. Woolard, K., Schieffelin, B. (1994). „Language Ideology“. *Annual Review of Anthropology*, Vol. 23, 55–82.

188. Worthram, S. (2001). „Language ideology and educational research”. *Linguistics and Education*, Volume 12, Issue 2, 253–259.

189. Young, A. (2014). „Unpacking teachers' language ideologies: attitudes, beliefs, and practiced language policies in schools in Alsace, France“. *Language awareness*, vol. 23/1-2, special issue. Routledge 157–172.

190. Yzerbyt, V., Provost, V., Corneille, O. (2005). „Not Competent but Warm... Really? Compensatory Stereotypes in the French-speaking World“. *Group Processes & Intergroup Relations* 8, 3, 291–308.

191. Zarycki, T. (2007). „An Interdisciplinary Model of Centre-Periphery Relations: A Theoretical Proposition“. *Regional and Local Studies* 01/2007; Special Issue,110–130.

192. Zečević, S. (2013). „Uloga žargona u formiranju društvenog identiteta pripadnika studentske populacije“. *Baština*, (34), 15-28.

193. Бугарски, Р. (1997). *Језик у контексту.* Београд: Чигоја штампа.

194. Вучина Симовић, И. (2010). *Ставови говорника према јеврејско-шпанском језику: у прилог стварању типологије одржавања/замене језика.*Необјављена докторска дисертација одбрањена на Филолошком факултету у Београду у мају 2010.

195. Вучина Симовић, И., Филиповић, Ј. (2009). *Етнички идентитет и замена језика у сефардској заједници у Београду*. Београд: Завод за уџбенике.

196. Грубор, Ј. (2012). *Ставови према учењу енглеског као страног језика и њихов утицај на постигнуће*. Филолошки факултет у Београду: необјављена докторска дисертација.

197. Ивић, П. (1985). *Дијалектологија српскохрватског језика: увод и штокавско наречје*. Нови Сад: Матица српска.

198. Илић, Ј. (2012). *Ставови нових генерација студената енглеског језика према употреби табу израза са енглеског и бошњачко/хрватско/српског говорног подручја*. Филолошки факултет у Београду: необјављена докторска дисертација.

199. Илић, М. (2010). „Метапрагматички дискурс Срба из Мађарске – ауторитет стандарда и контактни варијетет“. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, вол. 53, бр. 1, 177–193.

200. Илић, М. (2013). „Престиж шумадијско-војвођанске екавице у Мађарској: оглед из дијахронијске социолингвистике“. *Начни састанак слависта у Вукове дане* (12-14. IX 2012), 42/1.

201. Илић, М. (2014). „Конструкција вернакуларне аутентичности у српској дијалектологији: критичко преиспитивање“. Међународни научни скуп *Дијалекти српскога језика: истраживања, настава, књижевност 1* (Универзитет у Нишу, Филозофски факултет; Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовско Митровици, Филозофски факултет; Лесковачки културни центар, Лесковац). Књига сажетака, стр. 70

202. Јовић, Д. (1983). „Књижевни језик и урбани идиом“. *Језик у савременој комуникацији.* Београд: Центар за марксизам Универзитета у Београду, 34–52.

203. Јутронић Тихомировић, Д. (1983). „Језик града“. Језик града (тематски блок), ур., избор и превод Јутронић Тихомировић, Д. *Аргументи* 1–2, Ријека, 196–204.

204. Јутронић Тихомировић, Д. (1984). „Аспекти социјалне или урбане дијалектологије“. *РФФЗД* 24 (14), Задар, 29–38.

205. Књижар, И. (2011). „Ставови Новосађана према месном говору и стандардном језику“. *Говор Новог Сада, Свеска 2: морфосинтаксичке, лексичке и прагматичке особине.* Ур. Васић, В., Штрбац, Г. Лингвистичке свеске 9. Нови Сад. 361–378.

206. Ковачевић, Б. (2005а). „Прекључивање између стандардног облика српског језика и његових дијалеката и између екавског и ијекавског изговора“. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLVIII/1–2, 283–297.

207. Ковачевић, М. (2007). „Идентитет српскога језика у огледалу лингвистике и политике. Српско питање и србистика“. *Србистика* (ванредни број). Зборник радова 3, прир. Петар Милосављевић. Бачка Паланка – Ваљево, 111–123.

208. Креч, Д., Крачфилд, Р., Балаки, И. (1972). *Појединац у друштву.* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

209. Линда, Ј. (2012). „Анализа социјалног и стручног профила студената славистике“. *Славистика*, бр. 16, 389–398.

210. Магнер, Т. (1983). „Градски дијалекти у Југославији“. Језик града (тематски блок), ур., избор и превод Јутронић Тихомировић, Д. *Аргументи* 1–2, Ријека, 187–195.

211. Марковић, Ј., Богдановић, Н. (2000). *Практикум из дијалектологије.* Ниш: Универзитет у Нишу, Филозофски факултет.

212. Пауновић, Т. (2009). „Социолингвистички поглед у суседово двориште: ставови према језичким варијететима“. *Радови Филозофског факултета.* Филолошке науке. Број 11, књига 1. Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву.

213. Пипер, П. (2010). *Српски између великих и малих језика*. – 3. допуњено издање. Београд: Београдска књига.

214. Прањковић, И. (2006). „Хрватски и српски су један језик“. *Слободна Далмација*, 07.02.2006.

215. Радовановић, М. (2008). *Косово и Метохија: антропогеографске,историјско-географске, демографске и геополитичке основе.* Београд: Службени гласник

216. Рот, Н. (2003). *Основи социјалне психологије*. Београд: Завод за уџбенике и наставнасредства.

217. *Свето писмо*, Стари завет. (1921). Превео Ђура Даничић. Књига о судијама. Глава 126. Стр. 219. Београд.

218. Сикимић, Б. (2010). „Лингвистичка реалност Косова: диглосија и лингвистички империјализам“. *Српски језик, књижевност, уметност II,* Империјални оквири књижевности и културе. Ур. Драган Бошковић. Крагујевац: ФИЛУМ, 143–152.

219. Симовљевић Јокић, И., Лазић Коњик, И. (2011). „Ставови Петроварадинаца према месном говору и стандардном језику“. *Говор Новог Сада, Свеска 2: морфосинтаксичке, лексичке и прагматичке особине*. Ур. Васић, В., Штрбац, Г. Лингвистичке свеске 9. Нови Сад, 399–411.

220. Средојевић, Д. (2011). „Препознавање новосадског изговора и ставови према њему“. *Говор Новог Сада, Свеска 2: морфосинтаксичке, лексичке и прагматичке особине*. Ур. Васић, В., Штрбац, Г. Лингвистичке свеске 9. Нови Сад. 378–399.

221. Стаменковић, Д., Тасић, М., Антовић, М. (2014). „Ставови студената Департмана за англистику Филозофског факултета у Нишу према употреби ћириличног и латиничног писма“. *Teme - Časopis za Društvene Nauke*, issue: 01 / 2014, 213–228.

222. Станковић, С. (2002). „Дијалекти српскога језика на тлу Косова и Метохије (Социолингвистичка скица, ареал и досадашња истраживања)“. *Зборник радова Филозофског факултета* XXXII (12), Косовска Митровица, 251–259.

223. Станковић, С., Шаре, С. (2011). „О феномену лингвицизма међу србијском академском филолошком елитом“, *Зборник радова са научног скупа „Дијалекат – дијалекатска књижевност“*, Лесковачки културни центар (Лесковац, 18. децембар 2010), Одговорни уредник: др Радмила Жугић, Лесковац 2011, 46–54.

224. Стојковић, Б. (2002). *Идентитет и комуникација*. Београд: Факултет политичких наука, Чигоја штампа.

225. Тома, П. (1998). *Говори Ниша и околних села*. Београд: Институт за српски језик САНУ ; Ниш:Просвета.

226. Халидеј, М. А. К. (1983). „Језик у урбаној средини“. Језик града (тематски блок), ур., избор и превод Јутронић Тихомировић, Д. *Аргументи* 1–2, Ријека, 171–178.

227. Шешић, Б. (1982). *Основи методологије друштвених наука*. Београд: Научна књига.

228. Шуваковић, У. (2000). *Испитивање политичких ставова*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња САЊА МИКЕТИЋ подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема „СТАВОВИ ПРЕМА ЈЕЗИКУ КОД СТУДЕНТСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ (УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ И УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ КАО СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА)“ подобна за израду докторске дисертације у области социолингвистике, урбане дијалектологије и језичке политике и планирања.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је проф. др ЈЕЛЕНА ФИЛИПОВИЋ подобна за менторку предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Сање Микетић и предложене теме докторске дисертације

„Ставови према језику код студентске популације у Републици Србији (Универзитет у Београду и Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици као студије случаја)“

а да за менторку именује проф. др Јелену Филиповић, редовну професорку Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

проф. др Јелена Филиповић, редовна професорка

др Рада Стијовић, научна саветница

др Михаило Шћепановић, доцент